

poklicu pristojnega in neogibno potrebnega zajemati. Verli naši pedagogi, kakor tudi drugi prijatelji šolske mladine in drugi slovenski pisatelji pa tudi še vedno skerbé za tečno in obilno hrano pridnim učiteljem. — Sploh je znano, da le plitva so učiteljeva znanstva, ko zapusti pripravniško učilnico in prestopi v obéno družinsko življenje. Plitva pa so tudi znanstva, ako učitelj sam ne skerbí, da bi je po svoji lastni prizadevi nevtrudljivo pomnoževal. Tu mu ponujajo slovenske čitavnice in farne bukvarnice lep in drag zaklad raznoternih knjig, časopisov in drugih njegovemu izobraževanju primernih in koristnih spisov; on jih tudi znabiti ne zamuja prebirati in si marsikaj koristnega v svojo kramo izbirati. Knjig in časopisov je dovolj, ki se lahko za malo novcev oskerbé, kar tudi priden, marljiv učitelj rad stori, česar sem se žeprepričal pri tem in unem učitelju, ki ima veliko in drago zalogo raznoverstnih knjig. Toda — kaj mu koristijo enake blage naprave, in koliko mu hasne njegova draga knjižna zaloga? Ravno toliko, kolikor skopuhu njegovo premoženje; kajti knjižno blagó je učitelju, ki ga ne spreminja v tečen sok in poživljajočo kri, le mertva čerka na papirji brez vsega prida in koristi. Da bi tedaj marljivega učitelja knjige izobraževale in da bi se razumnost pedagogičnih spisov bolje vterjevala, treba je pred vsem drugim rednih zborov vseh učiteljev ene dekanije.

Kar vzrevanje in podučevanje naše mladine zadeva, ni to znanstvo dospelo še na naj višjo in boljšo stopnjo; še vedno nahajajo se nove skušnje in praktičneje iznajdbe. Stari načerti in pravila se zaveržujejo, nadomestovaje se z novimi in boljimi. To se lahko razvidi iz podučevanja v branji. Najpred se je slovkovalo, potem glaskovalo, in sedaj se že mladina uči pisaje brati. Ta novi načert o napeljevanji k hitremu branju, kterega so se že vendar poprijeli naši učitelji po Slovenskem, bi bil pri marsikteremu učitelju zaveržen, ako bi ga ne bil videl pri omenjenih zborih, ki se vendar tu pa tam še nahajajo. — Marsikteri izveden učitelj je v svojem večletnem delovanji veliko skusil in tudi iznajdel, kar je znabiti podučevanju in kazavnemu uku zeló potrebno in vredno, da se priporoča; iznajdel je dobre priprave in sredstva, po kterih si mladina po lahkem potu potrebne vede osvojuje in k zaželjeni omiki napeljuje; pa — učitelj neče tega, kar je njegova iznajdba, v dotičnih, javnih listih ojaviti, kajti on je znabiti prepohleven,

ali pa tudi nima peresa za to. In ko bi tudi svoje iznajdbe in skušnje med svet dal, koliko je zopet takih učiteljev, ki bi je brali? Kajti žalostna resnica je, da veliko naših učiteljev še ne bere edinega svojega lista našega „Tovarša“. Učiteljski zbori so tu na pravem mestu, kjer bi se pripovedovalo ustmeno, kar je ta ali uni skusil in zvedel. Najdel bi se že pisatelj, ki bi potem bolj važna in zanimljiva pomenkovanja v „Tovaršu“ naznanjal. — Marsikteri učitelj je zopet vesel, da so se začele že težko pričakovane počitnice, da je malo prostjeji; ali koliko jih je, ki se ravno v tej dobi zelo zanemarjajo, in znabiti vse počitnice še ene verstice niti ne berejo, niti ne pišejo. Učiteljski zbori, kateri bi se, kar se samo po sebi razumeva, samo v počitnicah sklicovali, naj bi take nemarne učitelje iz spanja budili, ter je k delavnosti spodbadali. V tej dobi naj bi učitelji izdelovali vprašanja, o katerih bi se potem pri zborih še na dalje govorilo. — Učiteljski zbori pomogli bi tudi našemu slovstvu na višjo stopnjo, kajti koliko bi se nabralo pedagoških in drugih spisov, ki bi se potem v primernih časopisih in knjigah na svitlo dajali! Učitelji bi se urili pri izdelovanju teh vprašanj v slovenskem spisji; tu bi marsiktero knjigo preiskali, da bi si za izdelovanje svoje naloge primernih mervic nabrali, in v malo letih šteli bi med našimi učitelji veliko več verlih slovenskih pisateljev. — Učiteljski zbori bi bili dalje za učitelja naj veselejše šolske počitnice. Tu bi učitelj učitelja spoznaval, prijatel našel prijatla, ki se že dokaj časa nista videla.

Da bi se pa učitelji vsestransko izobraževali, naj bi se pri zborih na vse spretnosti, ktere mora učitelj imeti, na tanko gledalo. Petje in godba naj bi se ne prezirala, temveč učitelji, ki so izurjeni v petji in godbi, naj bi pri taki skupščini kaj izverstnega pokazali. Drugi naj bi si zopet izvolili kakšen nagovor, slovensko pesem ali kakšen drugi predmet, kterege bi govorili, da bi se urili govoriti, kajti prava zgovornost je gotovo vsakemu učitelju neogiblivo potrebna. Kje bi se pa tudi učitelj ložeje zgovornosti vadal, ako ne pri učiteljskih zborih, v krogu obilnih poslušavcev, svojih sodelavcev na šolskem polji? Učiteljski zbori naj bi bili, kakor je že enkrat nek dopisnik v „Tovaršu“ omenil, slovenske čitavnice za učitelje, kjer bi se deklamovalo, govorilo, pelo in godlo. To se vč, da pri takih skupščinah bi mogli biti tudi šolski predstojniki, da bi se

tudi oni vdeležovali enacih učiteljskih zabav. — Ne bilo bi tudi od več, ako bi se učiteljski zbori vsake dekanije nekaj dni poprej v „Tovaru“ naznanjevali, da bi se vdeleževali jih tudi sosedni in tuji učitelji, ako bi jim bilo mogoče; naj bi se tedaj v ta namen odločen program popisal in naznanjal v „Tovaru“.

Pri vpeljavi takih učiteljskih zborov naj bi se pa naslednje točke nikakor ne prezirale:

1) da se učiteljski zbori vredijo samo o šolskih počitnicah, ker takrat imajo učitelji dovolj časa, da se dostojno pripravijo in obilo vdeležijo učiteljskega shoda; pa tudi šola ne terpi v tej dobi nobenega kvara;

2) da bi se zbori začenjali s slovesno sveto mašo, pri kateri naj bi bližnji učitelji peli;

3) da se pomenkovanja in drugi govori v primerni dosti prostorni sobi naj pozneje okoli 10. ure dopoldne pričnejo in po okoliščinah dosti dolgo terpe;

4) da se obed naredi v primerni, pošteni gostivnici za vse učitelje skupaj, kjer bi se v veseli skupščini to in uno še lahko pogovarjalo. Mislím, da si lahko vsaki učitelj za šolske počitnice toliko prihrani, da bi k skupnemu obedu žertoval nekaj desetíc.

To bi bile moje misli o učiteljskih zborih, kateri so gotovo temu učitelju velika dobrotá, kdor jo zapopade in pa, kdor je prešinjén od onega ognja, ki se mu pravi: ljubezen do domovine, omike in nježne mladine!

Prevdarite tedaj, dragi učitelji in tudi drugi šolski prijatelji, moje čertice, ki vam je podajam za novo leto, in omenite tudi vi svoja mnenja o enakih zborih. Ako so vam moje misli všeč, pomenimo se zgodaj, kje bi bil za prihodnje šolske počitnice naj pripravniši kraj za veselo skupščino vseh bližnjih in daljnih bratov na šolskem polji. Nastala je nova doba, doba napredovanja in pravega narodnega izobraževanja; potreba je, da tudi mi napredujemo in se vsestransko izobražujemo, ako hočemo, da pripeljemo nježno mladino do one zaželjene stopinje, katero narod in dom od nas zahteva. **Bog! *)**

*) To je dobra misel. Naj bi ne bila glas vpijočega v puščavi! Vradn.

P a š n i k.

Minulo je staro leto, in nastopilo je novo. Pazi tedaj, dragi učitelj, veliko bolje, kakor v prešlem letu, na čas, kako da ga boš obračal. Dobro ti je znano, da se dnevi, ki so enkrat minuli, nikdar več ne povračajo; neznano pak ti je, ako boš jutra doživel; kajti veliko jih je, ki so se zdravi in veseli k počitku podali, pa — vsrhajočega solnca niso več pozdravljali. Pristno je tedaj, dragi moj, da sedanjost vselej na dobro obrneš. Ne tožuj vedno čez preteklost, ki se ti nikdar več ne poverne; pa tudi se ne zanašaj na prihodnost, ki ti je — negotova. Karkoli tedaj misliš storiti za narod in dom, stori vselej naglo, in ne odlagaj na jutro.

Vadi se v dobrem in skerbno se varuj lenobe. Lenuh je vedno bolehen in merdav iz samega pomankovanja koristnih vaj. On ima sicer željo, da bi kaj dobrega in koristnega storil, pa — manjka mu moči. Vse njegove misli so pretergane. Njega veselijo znabiti vede in znanstva, toda toži se mu, da bi si jih pridobival; kajti delo mu ne diši. Vse, karkoli pri lenem človeku vidiš, je — v neredu. On spozná, da ne hodi po pravem potu in tudi želi, da bi na boljo pot okrenil, pa nima zmožnosti, da bi svojo pot prav vredil. Na vse zadnje dohití ga smert; s sramoto in žalostjo zapustí svet, preden da bi bil kaj dobrega ali koristnega v življenji storil za Boga, narod in domovino svojo.

Ivan Tomšič.

Pomenki

o slovenskem pisanji.

I.

Res da čerka le morí,
Da le duh duha živi,
Kot telo pa duši služi,
Tak se čerka z duhom druží.

Tovars. Prav ima naš Znojemski, sem si mislil pri teh besedah. Zlate so ter vredne, da jih v čisljih imajo vsi pisatelji slovenski. — Tri leta že se méniva o slovenskem pisanji; ali se nisva kterikrat pregrešila zoper nje? — Ker naji je hudi Jezičnik spet obsodil, da se pomikava v svojih pogovorih zložno in dosledno naprej; pommiva jih dobro in ravnajva se po tem